

Lectio Divina segédanyag

C év – Jn 8,1-11

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Asztalos Livia

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka

Szerkesztő

Asztalos Livia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Lektorai szolgálatot teljesítették:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!

Abban az időben Jézus kiment az Olajfák-hegyére. Kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köréje sereglett, ő pedig leült, és tanította őket.

Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre, és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt házasságtörésen érték. Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?” Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, és vádolhassák.

Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön. Ők azonban tovább faggatták. Erre fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki közületek bűn nélkül van!” Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön. Azok meg ennek hallatára egymás után eloldalogtak, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középben álló asszonnyal.

Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hol vannak, akik vádoltak téged? Senki sem ítélte el?”

„Senki, Uram” – felelte az asszony.

Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹ Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

Jézus pedig elment az Olajfák-hegyére.

² Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

Korán reggel pedig ismét megjelent a templomban, és az egész néptömeg odament hozzá, és leülve tanította őket.

³ Ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατελλημμένην καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ

Az írástudók és a farizeusok (oda)vezetnek pedig egy házasságtörésen rajtakapott asszonyt, és középre állítva őt

⁴ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη·

mondják neki: „Mester, ezt az asszonyt házasságtörésen kapták rajta:

⁵ ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζειν. σὺ οὖν τί λέγεις;

a törvényben pedig nekünk Mózes azt parancsolta, hogy az ilyenfélét kövezzük meg. Te tehát mit mondasz?”

⁶ τοῦτο δὲ εἰλεγὼν πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν.

Ezt pedig próbára téve őt mondták, hogy legyen nekik mivel vádolniuk őt. Jézus pedig lehajolva, az ujjával írogatott a földbe.

⁷ ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ’ αὐτὴν βαλέτω λίθον.

Amikor pedig kitartóan kérdezték őt, felegyenesedett, és mondta nekik: „Az dobja rá elsőként a követ, aki közületek bűntelen.”

⁸ καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

És ismét lehajolva írogatott a földre.

⁹ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἰς καθ’ εἰς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ κατελείφθη μόνος καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

Hallva pedig eltávoztak egyik a másikat követően, kezdve az idősebbektől, és ott maradt egyedül, és az asszony közében.

¹⁰ ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ποῦ εἰσιν; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

Felegyenesedve pedig Jézus mondta neki: „Asszony, hol vannak? Senki sem ítélte el téged?”

¹¹ ἢ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου, [καὶ] ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἀμάρτανε.]]

Az pedig mondta: „Senki sem, Uram.” Mondta pedig Jézus: „Én sem ítéllek el téged: menj, és mostantól többé ne vétkezzél!”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹Iesus autem perrexit in montem Oliveti.

¹Jézus kiment az Olajfák hegyére,

¹Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére.

¹Jézus kiment az Olajfák hegyére.

¹Jézus pedig elméne az Olajfák hegyére.

¹Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére.

²Diluculo autem iterum venit in templum, et omnis populus veniebat ad eum, et sedens docebat eos.

²majd kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köré sereglett, s ő leült és tanította őket.

²Korán reggel ismét megjelent a templomban, ahol az egész nép köréje sereglett. Leült, és tanította őket.

²Kora reggel ismét megjelent a templomban. A nép mind köréje sereglett, ő pedig leült és tanította őket.

²Jó reggel azonban ismét ott vala a templomban, és az egész nép hozzá méne; és leülvén, tanítja vala őket.

²De korán reggel ismét megjelent a Templomban, és az egész nép hozzá sereglett. Ő pedig leült, és tanította őket.

³Adducunt autem scribae et pharisaei mulierem in adulterio deprehensam et statuerunt eam in medio

³Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre,

³Az írástudók és a farizeusok odavittek hozzá egy asszonyt, akit házasságtörésen értek. Középre állították,

³Az írástudók és farizeusok akkor egy házasságtörésen ért asszonyt hoztak oda és elébe állították.

³Az írástudók és a farizeusok pedig egy asszonyt vivének hozzá, a kit házasságtörésen kaptak vala, és a középre állítván azt,

³Ekkor az írástudók és a farizeusok odavezettek egy asszonyt, akit házasságtörésen értek. Középre állították,

⁴et dicunt ei: “ Magister, haec mulier manifesto deprehensa est in adulterio.

⁴és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt röviddel ezelőtt házasságtörésen érték.

⁴és azt mondták Jézusnak: »Mester! Ezt az asszonyt házasságtörésen kapták.

⁴„Mester, mondták, ezt az asszonyt éppen most érték házasságtörésen.

⁴Mondának néki: Mester, ez az asszony tetten kaptott, mint házasságtörő.

⁴és így szóltak Jézushoz:

– Mester, ezt az asszonyt házasságtörés közben tetten érték.

⁵In lege autem Moyses mandavit nobis huiusmodi lapidare; tu ergo quid dicis? ”.

⁵Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?”

⁵Mózes a törvényben azt parancsolta nekünk, hogy az ilyeneket meg kell kövezni. Te ugyan mit mondasz?«

⁵Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyent meg kell kövezni. Te mit mondasz?”

⁵A törvényben pedig megparancsolta nekünk Mózes, hogy az ilyenek köveztessenek meg: te azért mit mondasz?

⁵Mózes azt parancsolta nekünk a Törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Te mit mondasz?

⁶Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Iesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra.

⁶Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, s vádolhassák. Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön.

⁶Ezt azért mondták, hogy próbára tegyék, és hogy bevádolhassák. Jézus azonban lehajolt, és ujjával írt a földre.

⁶Ezzel próbára akarták tenni, hogy aztán vádolhassák. Jézus lehajolt és ujjával írni kezdett a földön.

⁶Ezt pedig azért mondák, hogy megkísértsék őt, hogy legyen őt mivel vádolniok. Jézus pedig lehajolván, az ujjával ír vala a földre.

⁶Ezt azért mondták, hogy csapdát állítsanak neki, és legyen mivel vádolniuk őt. Jézus pedig lehajolt, és ujjával írt a földre.

⁷Cum autem perseverarent interrogantes eum, erexit se et dixit eis: " Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat ";

⁷De tovább faggatták, azért fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!”

⁷Amikor azok tovább faggatták őt, fölegyenesedett, és azt mondta nekik: »Aki közületek bűn nélkül van, az vessen rá először követ.«

⁷További faggatásukra fölegyenesedett és így szólt hozzájuk: „Aki bűn nélkül van közületek, az vesse rá az első követ!”

⁷De mikor szorgalmazva kérdezik őt, felegyenesedve monda nekik: A ki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.

⁷Amikor továbbra is faggatták, felegyenesedett, és ezt mondta nekik:

– Aki bűntelen közületek, az vessen rá először követ!

⁸et iterum se inclinans scribebat in terra.

⁸Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön,

⁸Aztán újra lehajolt, és írt a földre.

⁸Aztán újra lehajolt és tovább írt a földön.

⁸És újra lehajolván, írt vala a földre.

⁸Lehajolt, és tovább írt a földre.

⁹Audientes autem unus post unum exhibant, incipientes a senioribus, et remansit solus, et mulier in medio stans.

⁹Ők meg ennek hallatára eloldalogtak, egyikük a másik után, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnyal.

⁹Azok pedig ennek hallatára egymás után elmentek, kezdve a véneken, s ő egyedül maradt a középén álló asszonnyal.

⁹Ennek hallatára azok egymás után eltávoztak, kezdve az idősebbeken, úgyhogy Jézus egyedül maradt az előtte álló asszonnyal.

⁹Azok pedig ezt hallván és a lelkiismeret által vádoltatván, egymásután kimenének a vénektől kezdve mind az utolsóig; és egyedül Jézus maradt vala és az asszony a középén állva.

⁹Azok pedig ezt hallva egymás után elmentek, kezdve a véneken, és egyedül ő meg az asszony maradt ott a középén.

¹⁰Erigens autem se Iesus dixit ei: " Mulier, ubi sunt? Nemo te condemnavit? ".

¹⁰Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hova lettek? Senki sem ítelt el?”

¹⁰Jézus fölegyenesedett, és azt mondta neki: »Asszony, hol vannak ők? Senki sem ítélte el téged?«

¹⁰Jézus akkor fölegyenesedett: „Asszony, szólt hozzá, hol vannak a vádlóid? Senki sem ítélte el téged?”

¹⁰Mikor pedig Jézus felegyenesedett és senkit sem látta az asszonyon kívül, monda neki: Asszony, hol vannak azok a te vádlóid? Senki sem kárhoztatott-é téged?

¹⁰Jézus felegyenesedett, és így szólt hozzá:

– Asszony, hol vannak? Senki sem ítélte el téged?

¹¹Quae dixit: “ Nemo, Domine ”. Dixit autem Iesus: “ Nec ego te condemno; vade et amplius iam noli peccare ”.

¹¹„Senki, Uram” – felelte az asszony. Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

¹¹Az erre így szólt: »Senki, Uram!« Jézus ekkor azt mondta neki: »Én sem ítéllek el. Menj, és többé már ne vétkezzél!«

¹¹„Senki, Uram!” – felelte. Mire Jézus így szólt: „Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

¹¹Az pedig monda: Senki, Uram! Jézus pedig monda neki: Én sem kárhoztatlak: eredj el és többé ne vétkezzél!

– ¹¹Senki, Uram – válaszolta.

– Én sem ítéllek el – monda Jézus. – Menj, és mostantól fogva többé ne vétkezzél!

1.1.3. Behatárolás

Ez az epizód a János-evangélium nyolcadik fejezetének elején található. A pontos helyszínmegjelölés, az események részletes leírása jól körülhatárolja a szakaszt, ami a Jn 8,1-11 versek között helyezkedik el. A megelőző epizódban Jézus többek között az „élő víz forrásairól”, vagyis a Szentlélekről (Jn 7,38-39), a következő szakaszban pedig önmagáról, mint a „világ világosságáról” beszél (Jn 8,12). Ennek tükrében még jobban kidomborodik, hogy Jézus Krisztus megbocsátó tette a bűnös asszony számára valóban világosság és élet.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus bölcsen tanítja a hallgatóságot. Tekintéllyel és hatalommal beszél, amit az ülő helyzete is jelez.
- A korán reggel történt epizód arra is utal, hogy mindenki életében csak Jézus hozhatja meg a megújulást.
- Jézus nem eltörölni jött a mózesi törvényeket, hanem beteljesíteni.
- Az Úr először az embert nézi, és csak utána annak tetteit, bűneit. Ő különbséget tesz az ember és a bűn között, hiszen az ember mindig több annál, amit tesz. A bűnösnek állandóan kész megbocsátani, a bűnt viszont elutasítja, ahogy szépen látszik a házasságtörő asszonynak mondott válaszában is: „Én sem ítélek el téged: menj, és mostantól többé ne vétkezzél.” (Jn 8,11)
- A Mester nem hagyja magára a bűnöst, hűségesen kitart mellette, csendben jelen van számára, hogy felemelhesse, felszabadíthassa a bűn kötelekeiből.
- Nem elítélni kell a másik embert, hanem egyszerű alázattal és hűséggel segíteni abban, hogy megtérjen, hogy rádöbbenjen bűnének fájdalmára, s bátran elinduljon Isten felé.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

ἀνεκψυθεν (*ánekiupszen*): 'felegyenesedni' (Jn 8,7.10)

Ez a szó négyszer jelenik meg az evangéliumokban, s mindegyik alkalommal a szabadulás, a megváltás üzenete kapcsolódik hozzá. Jézus meggyógyít egy 18 éve meggörnyedt hátú asszonyt, akit felold a sátán kötelékéből, s aki ezt követően fel tud egyenesedni (Lk 13,11). Továbbá az Úr a második eljövetele kapcsán hangsúlyozza, hogy az emberek egyenesedjenek fel akkor, és emeljék fel a fejüket, mert elérkezett a megváltás (Lk 21,28). Majd felegyenesedve azt mondja az írástudóknak és a farizeusoknak, hogy aki bűntelen, az vesse rá a házasságtörő nőre a követ, ami által megmenti a szerencsétlen asszonyt (Jn 8,7). Szintén felegyenesedve, gyengéd irgalommal mondja e bűnös nőnek, hogy többé ne vétkezzék: vagyis lelkileg is felszabadítja őt megbocsátva bűneit (Jn 8,10).

A felegyenesedés gesztusa tehát Jézus szabadító hatalmát és tevékenységét jelzi, aki a betegségből, a bűnből képes felemelni az embert. Míg a bűn lehúzza, addig az Úr

felemeli a bűnöst, és a gyengét. Ez a teremtett világ biztos reménye és öröme, mert Jézus minden egyes alkalommal a Szabadítóként lép fel és tevékenykedik!

κατακρίνω (*kátákrinó*): 'elítél, elmarasztal, kárhozza' (Jn 8,10-11)

A kifejezés gyakran kapcsolódik a Jézusra váró szenvedéshez, akit halálra ítélték (Mt 20,18; Mt 27,3; Mk 10,33; Mk 14,64). Illetve utal Dél királynőjére és a niniveiekre, akik elítélik majd a hittelen nemzedékeket, akik nem tértek meg (Mt 12,41-42; Lk 11,31-32). A feltámadt Jézus egyértelműen kijelenti, hogy aki nem hisz, azt el fogják ítélni, elkárhozik (Mk 16,16). Mindezek fényében fontos hangsúlyozni, hogy az a Jézus, akit halálra ítélték, nem ítél el senkit, illetve ezt tudatosítja a hallgatóiban is (Jn 8,10-11). Az Úr nem ír le soha senkit, nem mond le soha senkiről: irgalma nem elítél, hanem felemel és megbocsát. Viszont ezelőtt az irgalmas szeretet előtt az embernek szabadon kell megnyílnia, azaz hinnie és megtérnie, mert e nélkül nincs üdvösség.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok János evangéliumán belül

5,14 "Később Jézus találkozott vele a templomban, és azt mondta neki: „Nézd, meggyógyultál. Többé ne vétkezzél, nehogy még nagyobb baj érjen.”

6,6 "Ezt azért kérdezte, mert próbára akarta tenni, maga ugyanis tudta, mit fog végbevenni.”

Szinoptikus párhuzamok

Mt 7,1-5 "Ne ítélkezzetek, hogy fölöttetek se ítélkezzenek! Amilyen ítélettel ti ítélkeztetek, olyannal fognak majd fölöttetek is ítélkezni. Amilyen mértékkel mérték, olyannal fognak majd nektek is visszamérni. Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van? Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből!"

Mt 12,10 "Éppen ott volt egy béna kezű ember. Hogy vádaskodhassanak ellene, megkérdezték: „Szabad-e szombatot gyógyítani?"

Mt 22,15 "A farizeusok erre félrevonultak és megtárgyalták, hogyan tudnának szavaiba belekötni."

Mt 22,22 "Ezt hallva annyira meglepődtek, hogy otthagyták és eloldalogtak."

Mt 26,55 "Abban az órában Jézus azt mondta a tömegnek: „Mint valami rabló ellen, úgy vonultatok ki kardokkal és dorongokkal, hogy elfogjatok. Naponta ott voltam a templomban, és tanítottam, mégsem fogtatok el.”

Lk 6,7 "Az írástudók és a farizeusok figyelték, vajon gyógyít-e szombaton, hogy legyen alapjuk vádat emelni ellene."

Lk 7,37-50 "Élt a városban egy bűnös nő. Amikor megtudta, hogy a farizeus házában van vendégségben, alabástrom edényben illatos olajat hozott. Megállt hátul a lábánál, és sírva fakadt. Könnyeit Jézus lábára hullatta, majd hajával megtörölte, elárasztotta csókjaival, és megkente illatos olajjal. Mikor ezt a farizeus házigazda látta, így szólt magában: „Ha próféta volna, tudná, hogy ki és miféle az, aki érinti: hogy bűnös nő.” Jézus akkor hozzá fordult: „Simon, mondanék neked valamit.” Az kérte: „Mester! Hát mondd el!” „Egy hitelezőnek két adósa volt. Az egyik ötszáz dénárral tartozott neki, a másik ötvennel. Nem volt miből fizetniük, hát elengedte mind a kettőnek. Melyikük szereti most jobban?” „Úgy gondolom, az, akinek többet elengedett” – felelte Simon. „Helyesen feleltél” – mondta neki. Majd az asszony felé fordulva így szólt Simonhoz: „Látod ezt az asszonyt? Betértem házadba, s nem adtál vizet a lábamra. Ez a könnyeivel áztatta lábamat, és a hajával törölte meg. Csókot sem adtál nekem, ez meg egyfolytában csókolgatja a lábam, amióta csak bejött. Aztán a fejemet sem kentet meg olajjal. Ez meg a lábamat keni illatos olajával. Azt mondom hát neked, sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett. Akinek kevés bűnét bocsátják meg, az csak kevésbé szeret.” Aztán így szólt az asszonyhoz: „Bűneid bocsánatot nyernek.” A vendégek összesúgtak: „Ki ez, hogy még a bűnöket is megbocsátja?” De ő ismét az asszonyhoz fordult: „A hited megmentett. Menj békével!”

Lk 20,20 "Szemmel tartották és cselvetőket küldtek ki. Ezek jószándékú embernek tették magukat, hogy szaván fogják, s aztán kiszolgáltassák a hatóságnak és a helytartó hatalmának."

Lk 21,37-38 "Nappal a templomban tanított, éjszakára pedig kiment az Olajfák hegyére, és ott töltötte az időt. Kora reggel az egész nép a templomba gyülekezett, hogy hallgassa."

Szám 5,12-15 "Szólj Izrael fiaihoz és mondd meg nekik: Ha valamely férfinak a felesége félrelép, és hűtlenné válik azáltal, hogy valaki más hál vele, a dolog azonban rejtve marad a férje előtt, mivel titokban szennyezte be magát, s tanúk sem lépnek fel ellene, mert hisz vigyázott, nehogy rajtakapják, s most hatalmába ejti a féltékenység szelleme és féltékennyé válik feleségére, aki csakugyan beszennyezte magát, vagy ha megszállja a féltékenység szelleme, s féltékennyé lesz feleségére, jóllehet az ártatlan, akkor az illető férfi vezesse feleségét a pap elé, s egyszersmind áldozati adományt is vigyen magával, egy tized efa árpalisztet."

Lev 20,10 "Ha valaki férjes nővel házasságtörést követ el, mégpedig: aki embertársának feleségével házasságtörést követ el, az halállal lakol; ő is, büntársa is."

MTörv 17,7 "Először a tanúk emeljék föl megkövezésre a kezüket, aztán az egész nép. Irtsd ki, ami gonosz, körödből!"

MTörv 22,22-24 "Ha rajtakapnak valamely férfit, hogy férjes asszonnyal hál, mindketten haljanak meg, a férfi is, aki együtt hált az asszonnyal, meg az asszony is. Irtsd ki, ami gonosz, Izraelből! Ha egy érintetlen leánnyal, aki el van jegyezve valamely férfival, a városban találkozik egy másik férfi és együtt hál vele, vezessétek mind a kettőjüket a város kapujához és kövezzétek őket agyon: a lányt amiatt, hogy bent a városban nem kiáltott segítségért, a férfit, mivel meggyalázta embertársa feleségét. Irtsd ki, ami gonosz, körödből."

Zsolt 103,8.13-14 "Az Úr irgalmas és könyörületes, szelíd a haragban és gazdag az irgalomban." "Ahogy az apa megkönyörül fiain, úgy könyörül az Úr azokon, akik őt félik. Tudja jól, milyen az alkatunk, tudja, hogy a porból származunk."

Ez 18,32 "Nem lelem én örömet a halálban – mondja az Úr, az Isten. Térjetelek hát meg és éljetelek!"

Ez 33,11 "Mondd meg nekik: „Amint igaz, hogy élek – mondja az Úr, az Isten –, nem lelem kedvemet az istentelen halálában. Inkább annak örülök, ha az istentelen letér útvjáról és él. Térjetelek meg, térjetelek le gonosz utatokról! Miért akartok meghalni, Izrael háza?"

Róm 2,1.22 "Nincs hát számodra mentség, bárki vagy is, te ember, aki ítélsz. Mert amikor mást elítélsz, magadat marasztalod el, hiszen ugyanazt műveled te is, ítélsz." "Azt mondod: ne törj házasságot, s magad házasságot törsz? Utálsz a bálványokat, és templomrablást követsz el?"

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Catena Aurea

E heti szakaszunkkal kapcsolatosan a korai egyházatyák közül, **Hippói Szent Ágoston** a következő megjegyzéseket, magyarázatokat tette:

³Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre, ⁴és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt röviddel ezelőtt házasságtörésen érték.⁵Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?”

Azt mondták ugyanis magukban: Ha úgy dönt, hogy engedjük el, akkor nincs igazsága; mert nem parancsolhatott olyan törvényt, amely jogtalan. És így hozzák fel ama törvényt, amit említenek: Mózes előírta nekünk, hogy az ilyen asszonyokat meg kell kövezni. De hogy szelídségét ne veszítse, ami miatt már a nép számára szeretetre méltóvá vált, biztos azt fogja mondani, hogy engedjék elmenni őt. Ennél fogva provokálják ki ítéletét és mondják: Nos, mit szólna? Ezért találunk majd egy ítélezésre való lehetőséget, és vádlottat csinálunk belőle a törvény látszat szószólóiként.

⁷De tovább faggatták, azért fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!”

Ez a hang az igazságosságból fakad. A bűnös asszonynak bűnhődnie kell, de nem a bűnösök által; a törvényt be kell tartani, de nem azok által, akik csak színjátékból védekeznek.

⁸Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön, ⁹ők meg ennek hallatára eloldalogtak, egyikük a másik után, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnal.

Ketten maradtak: a nyomorúság és a könyörületesség, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnal. Úgy hiszem, hogy ez a rémületbe ejtett asszony, büntetést várt attól, aki semmilyen bűnt nem talált őbenne. Az azonban, aki ellenségeit elűzte az igazságosság szavával, megkérdezte őt, mikor könyörületes tekintetét ráemelte.

¹⁰Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hova lettek? Senki sem ítélte el?” ¹¹„Senki, Uram” – felelte az asszony. Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

Fent az igazság hangját hallottuk, most pedig halljuk meg az irgalmasság hangját; miszerint ez következik: „Én sem ítéllek meg”, mondta az, kinek ítéletétől talán féltél, mivel bennem nem találtál bűnt. – Mi ez, Uram? Tán a bűnt jónak nevezed? – egyáltalán nem. Figyeld, mi következik: „Menj, és többé ne vétkezz!” Tehát az Úr is ítélte, de a bűnt, nem az embert. Mert hiszen ha az Úr is a bűn kezdeményezője lenne, azt mondaná: Menj és élj, ahogyan akarsz; ami az én fölmentésemet illeti, légy gondtalan: Felmentelek téged, akárhányszor vétkezel, a Pokoltól és kínjaitól is. De ő nem ezt mondta. Törekedjenek hát, kik az Úrban irgalmát szeretik, és az igazságot félik: Mert jó és igazságos az Úr.

Felhasznált irodalom:

Thomas von Aquin: Goldene Kette oder fortlaufende, ganz aus den Stellen der Kirchenväter und Kirchenschriftsteller bestehende und kunstvoll verbundene Auslegung der vier Evangelien; übers. von Johannes N. Oischinger, 7 Bde., Regensburg 1881-1883
<http://www.catena-aurea.de/ljcu5.html> (Letöltés ideje: 2019. 04. 04.)

Thomas Aquinas

THE CATENA AUREA

GOSPEL OF SAINT LUKE

Translated by John Henry Newman

except Prooemium and bracketed portions by Joseph Kenny, O.P.

<https://dhspriority.org/thomas/CAJohn.htm#8> (Letöltés ideje: 2019. 04. 04.)

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

Jézus feltárja az Atya irgalmasságát

430. Jézus héberül azt jelenti, hogy 'Isten megszabadít'. Az angyali üdvözléskor Gábor angyal adja neki a Jézus nevet, mely kifejezi, hogy ki ő és mi a küldetése (vö. Lk 1,31). Mivel „senki nem bocsáthat meg bűnöket, csak egyedül Isten” (Mk 2,7), Jézusban, az ő emberré lett örök Fiában ő az, aki „meg fogja szabadítani népét a bűneitől” (Mt 1,21). Így Jézusban Isten összefoglalja egész üdvözítő művét, melyet az emberért tesz.

545. Jézus Isten országának asztalához hívja a bűnösöket: „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket” (Mk 2,17 vö. 1Tim 1,15). Megtérésre szólítja föl őket, ami nélkül nem lehet belépni az Országba. De szóval és tettel megmutatja nekik Atyja határtalan irgalmát irántuk (vö. Lk 15,11-32), és a határtalan „örömöt”, mely „az égben lesz egyetlen megtérő bűnös miatt” (Lk 15,7). E szeretet legfőbb bizonyosága életének föláldozása „a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

589. Mindenekelőtt azonban Jézus azzal keltett megütközést, hogy a bűnösök iránti irgalmas magatartását Isten bűnösök iránti magatartásával azonosította (vö. Mt 9,13; Oz 6,6). Egészen odáig ment, hogy egy asztalhoz ülve a bűnösökkel (vö. Lk 15,1-2) arra utalt, hogy bebocsátja őket a messiási lakomára (vö. Lk 15,23-32). De főként akkor állította Jézus dilemma elé Izrael vallási hatóságait, amikor bűnöket bocsátott meg. Nemde jogosan mondták fölháborodásukban: „Ki bocsáthatja meg a bűnöket, ha nem egyedül az Isten” (Mk 2,7)? Tehát Jézus, amikor bűnöket bocsát meg, vagy káromkodik, mert ember léteire egyenlővé teszi magát Istennel (vö. Jn 5,18; 10,33), vagy igazat mond, és akkor személye jelenvalóvá teszi és kinyilatkoztatja Isten Nevét (vö. Jn 17,6.26).

I. Az irgalmasság és a bűn

1846. Az evangélium Isten bűnösök iránti irgalmasságának kinyilatkoztatása Jézus Krisztusban (vö. Lk 15). Az angyal ezt hirdeti Józsefnek: „A nevét Jézusnak fogod hívni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől” (Mt 1,21). Ugyanez elmondható az Eucharisziáról, a megváltás szentségéről: „Ez az én vérem, az új Szövetségé, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

1847. Isten, „aki nélküled alkotott téged, nem tesz megigazulttá téged nélküled” (Szent Ágoston: Sermo 169, 11, 13: PL 38, 923). Irgalmasságának elfogadása részünkről megköveteli bűneink megvallását. „Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, saját magunkat vezetjük félre, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűneinket, akkor mivel ő jó és igazságos, megbocsátja bűneinket, és minden gonoszságtól megtisztít minket.” (1Jn 1,8-9)

A vakmerő ítélet

III. Az igazság elleni bűnök

2475. Krisztus tanítványai magukra öltötték „az új embert, aki Isten szerint teremtett, igazságosságban és igaz szentségben” (Ef 4,24). „Elhagyván a hazugságot” (Ef 4,25) el kell vetniük „minden gonoszságot, minden álnokságot és színlelést, és irigységet és minden rágalalmazást” (1Pt 2,1).

2476. Hamis tanúság és hamis eskü. Az igazsággal ellenkező állítás, ha nyilvánosan hangzik el, különösen súlyos jelleget ölt. A bíróság előtt ez hamis tanúskodásnak számít (vö. Péld 19,19). Ha eskü alatt tesszük, hamis esküről van szó. E cselekvésmódok hozzájárulnak egy ártatlan elítéléséhez, vagy egy bűnös fölmentéséhez, vagy a vádlott büntetésének növeléséhez (vö. Péld 18,5). Súlyosan veszélyeztetik az igazságszolgáltatást és a bírák által kiszabott ítélet méltányosságát.

2477. A személyek becsületének tiszteletben tartása tilt minden olyan magatartást és beszédet, amely alkalmas arra, hogy igazságtalanul károsítsa őket (vö. CIC 220). Bűnt követ el:

- vakmerő ítélettel az, aki még ha hallgatólagosan is, elegendő alap nélkül igaznak fogad el valami erkölcsi fogyatékoságot a felebarátban;
- megszólással az, aki mások létező hibáit vagy bűneit indokolatlanul föltárja olyanok előtt, akik arról nem tudnak (vö. Sir 21,28);
- rágalmazással az, aki az igazsággal ellenkező állításokkal árt mások becsületének, és alkalmat ad a róluk alkotott téves ítéletekre.

2478. A vakmerő ítélet elkerülése érdekében mindenkinek, amennyire csak lehet, jóhiszeműen kell értelmeznie felebarátja gondolatait, szavait és cselekedeteit:

„Abból kell kiindulnunk, hogy minden jámbor kereszténynek egy másik homályos állítását vagy véleményét inkább kell jól értenie, mint elítélnie. Ha semmiképpen

nem tudja jól érteni, kérdezze meg a beszélő szándékát, és ha az helytelenül gondolna vagy értene valamit, jóságosan feddje meg; ha ez nem elegendő, próbáljon meg minden alkalmas eszközt, mellyel kijózanítható és megmenthető a tévedéstől.” (Loyolai Szent Ignác: *Exercitia spiritualia*, 22. p: MHSI 100, 164. Szabó Ferenc ford.)

2479. A megszólás és a rágalmazás a felebarát becsületét és tiszteletét rombolja. A tisztelet az emberi méltóság társadalmi elismerése, és mindenkinek természetes joga van neve tiszteletéhez, becsületéhez és tiszteletben tartásához. Ily módon a megszólás és rágalmazás sérti az igazságosság és szeretet erényét.

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: *Redemptor Hominis*

Jn 8,11

20. *Az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége*

A megváltás misztériumán, azaz Jézus Krisztus beteljesített megváltó művén belül az Egyház nemcsak Mestere Evangéliumának válik részesévé az Isten szava iránti hűség és az igazság szolgálata által, hanem reménnyel és szeretettel teljes engedelmissége révén Krisztus megváltó tetteinek erejéből is részesedik, melyet Ő szentségi formában elsősorban az Eucharisziában fejezett ki és foglalt össze¹. Az Eucharisztia az egész szentségi élet alapja és csúcsa, melynek révén minden Krisztus-hívő elnyeri a megváltás üdvözítő erejét, miközben végig járja az utat a keresztség misztériumától – melyben az Apostol szava szerint eltemetkezünk Krisztus halálában – egészen a föltámadásban való osztozásig². Ebből a tanításból az is érthetőbbé válik, hogy mind az Egyház egészének, mind az egyes hívők szentségi élete miatt éppen az Eucharisziában éri el tökéletes teljességet. Ebben a szentségben ugyanis Krisztus akaratából szüntelenül megújul annak az áldozatnak a misztériuma, melyben a kereszt oltárán Ő egészen följánlotta magát az Atyának; az Atya pedig elfogadta ezt az áldozatot, és Fiának teljes odaadásáért, mellyel „engedelmes lett mindhalálíg”³, viszonzásul a maga atyai ajándékát adta, azaz az új halhatatlan életet a föltámadásban, mert az Atya kezdettől fogva forrása és ajándékozója minden életnek. Ez az új élet, mely magában foglalja a megfeszített Krisztus testi

¹ SC 10

² vö. Róm 6,3

³ Fil 2,8

megdicsőülését, egyúttal hatékony jelévé vált az embernek szóló új ajándéknak is, aki a Szentlélek, aki által az isteni élet – melyet az Atya önmagában birtokol és ad a Fiának – közöltetik mindazokkal az emberekkel, akik eggyé válnak Krisztussal⁴.

Az Eucharisztia ennek az egységnek a legtökéletesebb szentsége. Amikor ugyanis ünnepeljük az Eucharisziát részesedünk benne, egyesülünk a földi és mennyei Krisztussal, aki közbenjár értünk az Atyánál⁵; de mindig áldozatának megváltó tette révén egyesülünk, az áldozat révén, mellyel megváltott minket, úgyhogy „drága áron vagyunk megváltva”⁶. Ugyanakkor megváltásunk e „nagy ára” mutatja, mekkora jelentőséget tulajdonít Isten az embernek, s bizonyítja a Krisztusban elrejtett méltóságunkat is. Mert amikor Isten fiaivá válunk⁷ és fogadott gyermekek leszünk⁸, Krisztushoz hasonlóan egyúttal „ország és papság” leszünk, és elnyerjük a „királyi papságot”⁹, azaz részesévé válunk annak az egyszeri és visszavonhatatlan helyreállításnak, amellyel az örök Fiú, aki egyúttal igaz ember is, a világot és az embert újra visszavitte az Atyához¹⁰. Az Eucharisztia az a szentség, melyben a legteljesebben fejeződik ki új életünk, benne Krisztus maga „tanúskodik”¹¹ lelkünknek a Szentlélekben mindig és állandóan új formákban, hogy a Megváltás misztériumának részeseként vehetünk a kiengesztelés gyümölcseiből, amelyeket ő hozott létre és osztogat az Egyház szolgálatait által¹².

Nemcsak a tanításban, hanem a létben alapvető igazság: az Eucharisztia építi az Egyházat¹³, és úgy alakítja, hogy Isten népének igazi közössége, a hívők összegyűlt társasága legyen, melyet ugyanaz az egység jellemzi, melynek az Apostolok és az első tanítványok voltak részesei. Az Eucharisztia ezt a közösséget és egységet mindig újra építi; Krisztus áldozatának alapján építi és újíttja meg, hiszen annak kereszthalála emlékezetét őrzi, akinek vére árán meg vagyunk váltva¹⁴. Így tehát az Eucharisziában szinte megérintjük az Úr testének és vérének misztériumát, miként

⁴ vö. Jn 5,26; 1Jn 5,11

⁵ vö. Zsid 9,24; 1Jn 2,1

⁶ vö. 1Kor 6,20

⁷ Jn 1,12

⁸ vö. Róm 8,23

⁹ Jel 5,10; 1Pt 2,9

¹⁰ vö. Jn 1,1-4,18; Mt 3,17; 11,27; 18,8; Mk 1,11; Lk 1,32.35; 3,22; Róm 1,4; 2Kor 1,19; 1Jn 5,5.20; 2Pt 1,17; Zsid 1,2

¹¹ vö. 1Jn 5,5.11

¹² vö. Róm 5,10.11; 2Kor 5,18; Kol 1,20.22

¹³ vö. LG 11

¹⁴ vö. SC 47

ezt a szentség alapításakor kimondott szavak mondják. S ugyanezek a szavak az alapítás erejéből következően az Eucharisztia folytonos ünneplésének is formája lettek, melyeket azok ejtenek ki, akik az Egyházban erre a szolgálatra vannak szentelve.

Az Egyház az Eucharisziából él. Annak a szentségnek a kimeríthetetlen gazdagságából, melynek csodálatos lényegéről és hatásairól az egyházi Tanítóhivatal a legrégebb időktől fogva napjainkig ismételten tanított¹⁵. Bizonyossággal állíthatjuk azonban, hogy e tanítás – jóllehet teológus lángelmék, nagy imádkozók, misztikusok és aszkéták gazdagították e szentség iránti teljes hitükkel – megállt a titok küszöbén, hiszen a megértésre törekvő értelem és az emberi szó képtelen elmondani azt, hogy tulajdonképpen mi is az Oltáriszentség, milyen hatásai vannak és mi történik benne. Az Eucharisztia tényleg kimondhatatlan szentség! Az Egyháznak mint Isten népének lényeges kötelessége s mindenekelőtt látható kegyelme és természetfölötti erőforrása az eucharisztikus életben és az Eucharisztia tiszteletében való kitartás és szüntelen haladás, s az Eucharisztia hatósugarán belüli lelki fejlődés. Éppen ezért még kevésbé tehetjük meg – akár gondolatban, akár életünkben, akár cselekedeteinkben –, hogy e valóban legszentebb szentséget megfosszuk igazi természetétől és sajátos jelentésétől. Mert ez a szentség egyszerre szentségi áldozat, szentségi egyesülés és szentségi jelenlét. És jóllehet igaz, hogy az Eucharisztia a Krisztust követő emberek emberi összetartozásának is jele volt mindig, és annak is kell maradnia, mégsem lehet úgy bánni vele, mintha csak „alkalom” lenne ezen összetartozás kifejezésére. Amikor tehát az Úr Testének és Vérének szentségét ünnepeljük, meg kell őriznünk ennek az isteni misztériumnak teljes mivoltát, és a szentségi jel teljes értelmét, mert Krisztus reálisan jelen van benne, „lelkünket kegyelemmel tölti el, s a jövődő dicsőség záloga nekünk adatik.”¹⁶ Innen következik az a kötelességünk is, hogy vallásos tisztelettel tartsuk meg a liturgikus szabályokat és mindazokat a formákat, melyek a közösség istentiszteletét kifejezik. Elsősorban azért, mert e szentségi jelben teljesen ránk bízta magát az Úr, szinte nem figyelve emberi gyarlóságainkra, méltatlanságunkra, mindennapi gyöngeségeinkre és elkövethető bűneinkre, melyekkel éppen őt bánthatjuk meg.

Az Egyházban ezért mindenkinek, de elsősorban a püspököknek és papoknak gondosan kell arra vigyázniuk, hogy a szeretetnek e Szentsége valóban Isten népe életének középpontjába kerüljön, hogy Krisztus az imádás minden szükséges

¹⁵ vö. *Mysterium fidei* enciklika

¹⁶ SC 47

formájával „szeretetet kapjon a szeretetért”, s így valóban lelkünk élete lehessen¹⁷. Másrészt azonban soha nem feledkezhetünk meg Szent Pál szavairól: „Vizsgálja meg magát az ember, és csak azután egyen ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből”¹⁸. Ez az apostoli figyelmeztetés legalább közvetve utal az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége közötti szoros összefüggésre is. Mert amint a tanító Krisztusnak és az Evangéliumnak ez volt az első szava: „tartsatok bűnbánatot és higgyetek az Evangéliumnak”, „metanoείτε”¹⁹, úgy a szenvedés, a keresztség és a föltámadás Szentsége különösen is hangsúlyozza és megerősíti lelkünk felé ezt a buzdítást. Így az Eucharisztia és a bűnbánat szentsége megmutatja az evangéliumi lelkület és az igaz keresztény élet kettős arculatát. Hiszen Krisztus, aki az eucharisztikus lakomára hív, sürget a bűnbánatra is, amikor megismétli: „tartsatok bűnbánatot!” A megtérés szüntelenül megújított szándéka nélkül az Eucharishtiában való részesedés elveszíti teljes megváltó hatását. Elvész, vagy legalábbis csökken a lélekben az a készség, hogy önmagát is odaadja Istennek lelki áldozatul²⁰, pedig ebben fejeződik ki lényegében és általánosan a Krisztus papságában való részesedésünk. Krisztusban ugyanis a papság összekapcsolódik önmaga föláldozásával és az Atya iránt önátadásával; s ez az odaadás, mert határtalan, fölébreszti bennünk – a sokszorosan véges emberekben – annak szükségét, hogy egyre érettebben és egyre mélyebb megtéréssel forduljunk Isten felé.

Az elmúlt években sokat fáradoztak – az Egyház ősi hagyományainak teljesen megfelelően – azért, hogy megbecsülést szerezzenek a bűnbánat közösségi formáinak, s főleg a bűnbánat szentsége közösségi formáinak az Egyház életében. Ezek a törekvések kétségtelenül nagy segítséget jelentenek abban, hogy napjainkban gazdagabbá váljék az Egyház bűnbánati gyakorlata. Nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy a megtérés az ember bensőjének legmélyét érintő tett, melyet senki meg nem tehet a másik helyett, a közösség sem vállalhatja magára. Jóllehet a bűnbánati ájtatosságot közösen végző hívek testvéri közössége nagyon elősegítheti az egyes jelenlévők megtérését, elengedhetetlen, hogy végül is ebben az ájtatosságban ki-ki szíve mélyéről, bűnének teljes tudatában és Istenbe vetett bizalommal vallomást tegyen Isten előtt a zsoltáros szavaival: „Egyedül ellened vétettem”²¹. Éppen ezért az Egyház, míg következetesen végzi a bűnbánat szentségének évszázadokon át kialakult gyakorlatát, nevezetesen az egyéni gyónást –

¹⁷ vö. Jn 6,52.58; 14,6; Gal 2,20

¹⁸ 1Kor 11,28

¹⁹ Mk 1,15. („térjete meg”)

²⁰ vö. 1Pt 2,5

²¹ Zsolt 50,6

amely a bánatot, az erősfogadást és az elégtételt is magába foglalja –, valójában őrzi az emberi lélek személyes jogát. Azt a jogot tudniillik, mely lehetővé teszi, hogy minden egyes hívő személy szerint közeledjék a megfeszített Krisztushoz, aki megbocsátja a bűnöket; aki a kiengesztelődés szentségének kiszolgáltatója által újra kimondja: „bűneid bocsánatot nyertek”²², „menj, de többé ne vétkezzél!”²³ Magától értetődik, hogy ez Krisztusnak is – minden egyes általa megváltott emberre vonatkozó – joga. Ez azt jelenti, hogy neki joga van hozzá, hogy négy szemközt találkozzék mindegyikünkkel abban a perdöntő órában, amit a megtérésünk és a bűnbocsánat órája jelent. Az Egyház a bűnbánat szentségének őrzésével egyúttal hitet tesz a Megváltás igaz és elevenítő misztériumának valósága mellett is, amely megfelel az ember belső igazságának, az emberi bűnösségnek és a lelkiismeret vágyainak. „Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, mert jóllakatják őket”²⁴. A bűnbánat szentsége az az eszköz, mely jóllakatja az embert azzal az igazsággal, amely a Megváltótól származik.

Az Egyházban, mely elsősorban napjainkban az Eucharisztia körül gyűlik össze, és igénye, hogy a hiteles eucharisztikus közösség az összes keresztény egységének jele legyen – mely egység lassan érlelődik is – elevenen kell tartani a bűnbánat szükségességét úgy is, mint szentséget, de úgy is, mint erényt. A bűnbánat erényéről VI. Pál pápa a *Poenitemini* kezdetű apostoli konstitúciójában beszélt. Az Egyház kötelességei közé tartozik, hogy megvalósítsa az ott elmondottakat. De olyan tárgyról van itt szó, melyet nekünk magunknak is még fontolóra kell vennünk, és pontosabban ki kell dolgoznunk általános megfontolások alapján. Még sokak tanácsát ki kell e kérdésben kérnünk a lelkipásztori kollegialitás szellemében, figyelembe véve a különböző hagyományokat és korunk emberének sajátos körülményeit. Mindazonáltal bizonyos, hogy az új Advent Egyházának, annak az Egyháznak, mely az Úr második eljövételére készül, az Eucharisztia és a Bűnbánat Egyházának kell lennie. Életének és tevékenységének csak ilyen spirituális szemléletével lehet az Egyház isteni küldetésű, *missziós Egyház*, úgy, amint ezt az arculatát a II. Vatikáni Zsinat megmutatta.

²² Mk 2,5

²³ Jn 8,11

²⁴ Mt 5,6

Szent II. János Pál pápa: Reconciliatio et Poenitentia

Jn 8,11

29. „AKINEK MEGBOCSÁTJÁTOK BŰNEIT”

Az első alapvető igazságot az Ószövetség és az Újszövetség szent könyveiből ismerhetjük meg: Isten irgalmas és megbocsátó. Teljes ellentétben azzal az előítéllettel, mely az Ószövetség Istenét szigorúnak és megtorlónak állítja be, a zsoltaáros és a próféták tanításában Isten leggyakoribb jelzője, hogy irgalmas. A zsoltaárosok között egy terjedelmes bölcsességi ének a kivonulás hagyományaihoz visszanyúlva elmondja, hogy Isten milyen jóakarattal bánt népével. A maga emberszabású ábrázolásmódjában is Istennek ezen cselekedetei az ószövetségi megnyilatkozásokban a legkifejezettebb módon szólnak Isten irgalmasságáról. Legyen elegendő a következő versek idézése: „Bűneiket mégis elengedte, nem pusztította el őket. Újra meg újra fékezte haragját, nem zúdította rájuk indulata árját. Gondolt rá, hogy csak testi lények, olyanok, mint a fuvallat, amely eloszlik és nem tér vissza.”²⁵

Amikor az idők teljességében Isten Fia jött mint bárány, *aki elveszi a világ bűneit*,²⁶ úgy jelent meg, mint akinek hatalma van²⁷ a bűnöket megítélni és megbocsátani,²⁸ aki nem azért jött, hogy elítéljen, hanem hogy megbocsásson és gyógyítson.²⁹

Ezt a teljhatalmat a bűnök megbocsátására Krisztus a Szentlélek által átadta egyszerű embereknek is, akik maguk is ki voltak téve a bűn cselvetéseinek, az apostoloknak: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, akinek nem bocsátjátok meg, nem nyer bocsánatot.”³⁰ Ez az evangéliumnak egyik legcsodálatosabb újdonsága! Ő ezt a teljhatalmat úgy adta az apostoloknak – ahogyan azt az Egyház kezdettől fogva értelmezte –, hogy ez átadható az utódoknak,

²⁵ Zsolt 78,38

²⁶ vö. Jn 1,29; Iz 55,7.12

²⁷ vö. Jn 5,27

²⁸ vö. Mt 9,2-7; Lk 5,18-25; 7,47-49; Mk 2,3-12

²⁹ vö. Jn 3,17

³⁰ Jn 20,22; Mt 18,18; lásd azt is, mi Péterre vonatkozik, Mt 16,19. Isaak von Stella egyik prédikációjában hangsúlyozza Krisztusnak a teljes egységét az ő Egyházával a bűnök bocsánatakor: „Semmit sem bocsáthat meg az Egyház Krisztus nélkül, és Krisztus semmit sem akar megbocsátani az Egyház nélkül. Az Egyház csak a bűn-bánónak bocsáthat meg, azaz annak, akit Krisztus megérintett, és Krisztus nem nyújt bocsánatot annak, aki az Egyházat megveti.” Sermo 11 (In dominica III post Epiphaniam, 1) PL 194, 1729

azoknak, akik maguktól az apostoloktól kapják a küldetést és a megbízást az evangélium hirdetésére és Krisztus megváltói munkájának folytatására.

Itt mutatkozik meg teljes nagyságában annak személye, aki a bűnbánat szentségének kiszolgáltatására hatalmat kapott, akit a legrégebb szóhasználattal gyóntató atyának neveztek.

A pap, a bűnbánat szentségének kiszolgáltatója – akár szentmisét mutat be az oltárnál, akár más szentséget szolgáltat ki – „Krisztus személyében” cselekszik. Krisztus, aki a pap által jelen van, és általa a bűnbocsátás titkát gyakorolja, úgy jelenik meg, mint az emberek testvére;³¹ mint irgalmas, hűséges és együttérző főpap;³² mint pásztor, ki kész az elveszett bárányt megkeresni;³³ mint orvos, ki gyógyít és erősít;³⁴ mint az egyedüli tanító, ki az igazságot oktatja és Isten útjait mutatja;³⁵ mint élők és holtak bírója,³⁶ aki az igazság és nem a látszat szerint ítél.³⁷

Ez a szolgálat a legnehezebb és a paptól a legtöbb okosságot igényli; a legfáradtságosabb és legsúlyosabb, de egyúttal a legszebb és vigasztalással teljes. Éppen ezért – és a szinódus sürgető felhívására – sohasem szűnök meg püspök- és paptestvéreimet buzdítani ennek a szolgálatnak hűséges és gondos betöltésére.³⁸ A hívővel kapcsolatosan, ki lelkét bizonyos félelemmel és bizalommal tárta fel, a gyóntató nagy feladata, hogy bűnbánatra és emberi kiengesztelődésre vezesse. Neki kell a hívők gyengéit és botlásait felismernie, értékelnie kell a jóra törekvését és az azért való fáradozást. A gyóntató szítsa fel a gyónó szívében a Szentlélek tüzeit, és adjon neki feloldozást, melyet csak az Isten adhat. Ünnepelje az Istennel, az Atyával való kiengesztelődést, amint azt a tékozló fiú története leírja. A bűnétől megtisztult embert a papnak fel kell vennie az egyházi közösségbe, és atyailag határozottan bátorítva és barátságosan figyelmeztetnie kell: „többé ne vétkezzél”.³⁹

³¹ vö. Mt 12,49; Mk 3,33; Lk 8,20; Róm 8,29: „az elsőszülött a sok testvér között”

³² vö. Zsid 2,17; 4,15

³³ vö. Mt 18,12 és köv; Lk 15,4-6

³⁴ vö. Lk 5,31

³⁵ vö. Mt 22,16

³⁶ vö. ApCsel 10,42

³⁷ vö. Jn 8,16

³⁸ vö. a Szent Péter bazilika penitenciárusaihoz és megváltásunk jubileumi évének zárásakor a gyóntató atyákhoz intézett beszédet (1984. júl. 9-én): L'Osservatore Romano, 1984. júl. 9. 10.

³⁹ Jn 8,11

Ennek a szolgálatnak betöltéséhez a gyóntatónak feltétlenül rendelkeznie kell *különös emberi képességekkel*, ezek: okosság, diszkréció, megkülönböztető képesség, szelíd határozottság és jóság. Továbbá szüksége van komoly és alapos, nem töredékes, hanem teljes és harmonikus felkészültségre a teológia különböző területein, a pedagógiában, a pszichológiában, az elbeszélgetés módszereiben. Mindenekfölött Isten szavának élő ismeretére van szüksége, valamint arra, hogy át is tudja adni. De még szükségesebb, hogy ő maga mély és valóban lelki életet éljen. Hogy másokat a keresztény tökéletesség útjára vezessen, *először* magának a gyóntatónak kell ezen az úton járnia, és inkább cselekedettel, mint szavakkal bizonyítania, hogy járatos az imaéletben, az evangélium teológiai és erkölcsi erényeinek gyakorlásában, Isten akaratának engedelmes elfogadásában, az Egyház szeretetében és a tanítóhivatal követésében.

Az emberi adottságok, a keresztény erények és a lelkipásztori képesség kívánt értékeit nem szerezhethjük meg rögtönzéssel vagy erőfeszítés nélkül. A bűnbánat szentségének szolgálatára minden papnak már a szemináriumban kell előkészülnie a dogmatika, az erkölcsstan, a lelkipásztorkodástan tanulásával; de foglalkoznia kell az embertudományokhoz tartozó tárgyakkal is: a dialógusok módszerével, lelkipásztori eszmecserékkel. Továbbá be kell őt vezetni a gyóntatás tapasztalataiba, és abban továbbra is támogatni kell. Állandó tanulással kell fáradoznia önmaga tökéletesítésén és korszerű továbbképzésén. Mekkora értéket nyerne az Egyház kegyelemben és az igazi lelki élet kiáradásában, ha minden pap azzal törődne, hogy sem hanyagságból, sem más ürüggyel el ne mulassza a hívekkel való találkozást, és mindezeket túl: sohase menjen előkészület vagy az elengedhetetlen emberi feltételek, lelki és lelkipásztori követelmények megléte nélkül a gyóntatószékbe!

Nem mulaszthatom el, hogy ne emlékezzem meg tiszteletteljes csodálattal a gyóntatószék kivételes apostolairól: Nepomuki Szent Jánosról, Vianney-i Szent Jánosról, Cafasso Szent Józsefről és Castelnouvói Szent Lipótról, hogy csak a legismertebbeket említsem, kiket az Egyház fölvelt a szentek sorába. De ki akarom fejezni tiszteletemet a megszámlálhatatlanul sok ismeretlen gyóntató iránt, akiknek oly sok lélek köszönheti az üdvösségét. Mellettük álltak megtérésükkor, mellettük álltak a bűn és kísértés elleni harcukban, segítették lelki előrehaladásukat és megszentelődésüket. Nem vonakodom kimondani, hogy a nagy szentek is általában ezekből a gyóntatószékekből jöttek; és a szentekkel együtt az Egyház lelki öröksége és a kultúra virágzása és az Egyház virágzása is, amelyet áthatott a Szentlélek! Tisztelet övezi ezeknek a testvéreknek a csapatát, kik nap nap után a bűnbánat szentsége révén a kiengesztelődés művén dolgoztak és ezután is dolgozni fognak!

Szent II. János Pál pápa: *Mulieris Dignitatem*

vö. Jn 8,3-11

Asszonyok az evangéliumban

13. Ha végiglapozzuk az evangéliumot, sok különböző korú, rendű és rangú nővel találkozunk. Van köztük testileg torzult, mint például az, akit „már tizennyolc éve gyötört a betegség lelke, teljesen meg volt görbedve, úgy, hogy nem is tudott fölegyenesedni”,⁴⁰ vagy Simon anyósa, aki „lázasan feküdt”,⁴¹ vagy az az asszony, „aki már tizenkét éve vérfolyásban szenvedett”, aki senkit sem érinthetett, mert úgy vélték, tisztátalanná teszi az embert. Ezek a nők valamennyien meggyógyultak; az utoljára említettet (a vérfolyásos asszonyt), aki a „sokaságban” megérintette Jézus ruháját,⁴² Jézus megdicsérte nagy hitéért: „A hited megmentett téged.”⁴³ Ezek mellett ott van *Jairus leánya*, akit holtából hívott életre Jézus, szelíden szólítva: „Kislány, parancsolom, kelj föl”.⁴⁴ És ott van a *naimi özvegy*, kinek egyetlen fiát Jézus föltámasztotta, és eme tettéhez fűzte irgalmas jóságának kifejezését: „megesett rajta a szíve és megszólította: Ne sírj!”⁴⁵ És végül a *kananeita asszony*, az az asszony, aki hitéért, alázatosságáért és azért a nagyságért, melyre csak egy anyai szív képes, kiérdemelte Jézus különleges dicséretét: „Asszony, nagy a te hited. Legyen akaratod szerint.”⁴⁶ A kánaáni asszony leánya gyógyulásáért könyörgött.

Az asszonyok, akikkel Jézus útközben találkozott, s akik tőle nagy kegyelmeket nyertek, követték őt – amikor apostolaival bejárta a városokat és a hegyi falvakat, prédikálva és hirdetve Isten országának evangéliumát –, „és vagyonukból gondoskodtak róla”. Az Evangélium megnevezi közülük Johannát, Heródes intézőjének feleségét, Zsuzsannát „és még sok más”.⁴⁷

Gyakran szerepelnek asszonyok a példabeszédekben, melyekkel Jézus az Isten országáról szóló igazságokat igyekszik megvilágítani. Így az elveszett drachma,⁴⁸ a kovász,⁴⁹ az

⁴⁰ vö. Lk 13,11

⁴¹ Mk 1,30

⁴² Mk 5,27

⁴³ Mk 5,34

⁴⁴ Mk 5,41

⁴⁵ Lk 7,13

⁴⁶ Mt 15,28

⁴⁷ Lk 8,1-3

⁴⁸ vö. Lk 15,8-10

okos és balga szüzek történetében.⁵⁰ Különösen jelentős az özvegy két fillérének története. Amikor a gazdagok adakoztak a templom perselyébe ..., egy szegény özvegy két fillért adott. Ekkor Jézus így szólt: „Ez a szegény özvegy *többet dobott be, mint bárki más*. Mert a többiek a feleslegükből adtak..., ő azonban mind odaadta, ami szegénységéből telt: egész megélhetését.”⁵¹ Így Jézus őt állította példaképül, őt védte meg, mert annak a kornak a jogrendszerében az özvegyek teljesen védtelenek voltak.⁵²

Jézus tanításában és egész magatartásában semmi olyat sem találunk, ami – korának szokása szerint – az asszony hátrányos helyzetét tükrözné. Sőt ellenkezőleg, *az ő szavai és tettei mindig kifejezik a nőt megillető tiszteletet és megbecsülést*. A meggörnyedt asszonyt „Ábrahám leányának” nevezte,⁵³ holott ez a kifejezés („Ábrahám fia” formában) az egész Szentírásban csak a férfiakat illette meg. Golgotára vezető útján Jézus így szólt az asszonyokhoz: „Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok!”⁵⁴ Ilyen módon szólni a nőkről és a nőkhöz, nemkülönben így bánni velük, a kor uralkodó szokásához képest teljességgel „új” volt.

Ez még nagyobb jelentőségű volt azoknak a nőknek az esetében, akiket a közvélemény elítélt mint bűnösöket, utcanőket, házasságtörőket. Ott van a szamaritánus asszony, akinek Jézus maga mondta: „Jól mondtad, hogy nincs férjed, mert volt ugyan öt férjed, de akid most van, az nem férjed.” Amikor az látta, hogy ismeri élete benső titkait, fölismerte benne a Messiást, és sietett, hogy közölje ezt a városbeliekkel. A megelőző párbeszéd egyike a legszebbeknek az Evangéliumban.⁵⁵ Ott van továbbá a közismert bűnös asszony, aki minden elmarasztalás ellenére belépett a farizeus házába, hogy Jézus lábát kenettel megkenje. A házigazdának, aki ezen megütközött, Jézus ezt mondta róla: „Sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett”.⁵⁶

És végül talán a legjelentősebb jelenet az összes találkozások között, amikor Jézushoz vitték *a házasságtörésen ért asszonyt*. A provokatív kérdésre: „Mózes a törvényben megparancsolta nekünk, hogy az ilyet meg kell kövezni; te mit mondasz?”, Jézus így

⁴⁹ vö. Mt 13,33

⁵⁰ vö. Mt 25,1-13

⁵¹ Lk 21,1-4

⁵² vö. még Lk 18,1-7

⁵³ Lk 13,16

⁵⁴ Lk 23,28

⁵⁵ vö. Jn 4,7-27

⁵⁶ Lk 7,37-47

válaszolt: „Aki közületek bűn nélkül való, az vesse rá az első követ.” A válasz igazságának oly ereje volt, hogy „egyik a másik után eloldalgott, kezdve a véneken”. Jézus egyedül maradt az asszonnyal. „Hol vannak? Senki sem ítelt el téged?” – „Senki, Uram.” – „Én sem ítéllek el; menj, és ezután már ne vétkezzél többé”.⁵⁷

Ezek az epizódok világos összképet adnak: Krisztus az, aki „tudja, mi lakik az emberben,⁵⁸ a férfiban és a nőben. Ismeri *az ember méltóságát és szépségét Isten színe előtt*. Ő maga, Krisztus ennek a szépségnek végső megerősítése. Mindaz, amit mond vagy tesz, a megváltás húsvéti misztériumában nyeri el végleges beteljesedését. Jézus magatartása az asszonyokkal kapcsolatban, akikkel messiási küldetésének útján találkozott, tükrözi Isten örök tervét, aki mindegyiküket megteremtve, Krisztusban kiválasztja és szereti.⁵⁹ Tehát bármelyikük az „az egyedüli teremtmény, akit Isten önmagáért akart”. Mindegyik *„kezdetől” kapja a személyi méltóság örökségét mint asszony*. A názáreti Jézus ezt a méltóságot megerősíti, megújítja, az evangéliumhoz és a megváltáshoz kapcsolja, amiért e világba küldetett. Ezért kell Jézusnak a nőkre vonatkozó minden szavát és gesztusát a húsvéti misztérium fényében szemlélnünk. Ilyen módon találja meg mindegyik teljes jelentését.

Jn 8,3-11

A házasságtörésen ért asszony

14. Jézus „a házasságtörésen ért asszony” történetében *belépett egy asszony konkrét történeti szituációjába; a bűn örökségével terhes szituációba*. Ez az örökség abban a szokásban is kifejezésre jutott, mely kiszolgáltatta a nőt a férfinak, de a nőben is mélységesen gyökerezik. Ilyen szempontból „a házasságtörésen ért” asszony története nagyon sokatmondó.⁶⁰ Végül Jézus azt mondta neki: „Ezután *ne vétkezzél többé*”; de előbb *fölbresztette a férfiak bűntudatát*, akik vádolták és meg akarták kövezni az asszonyt. Jézus így kinyilatkoztatta mélységes képességét, hogy az emberek lelkiismeretét és cselekedeteit az igazság alapján képes megítélni. Úgy tűnik, Jézus ezt akarta mondani a vádlóknak: Ez az asszony minden bűnösségével együtt nemde mindenekelőtt a ti törvényszegéseiteknek, férfias igazságtalanságotoknak és gonosz szokásaitoknak bizonyítéka?

⁵⁷ vö. Jn 8,3-11

⁵⁸ vö. Jn 2,25

⁵⁹ vö. Ef 1,1-5

⁶⁰ vö. Jn 8,3-11

Ez az igazság *érvényes az egész emberi nemre*. A János-evangéliumban elbeszélte esemény számtalanszor ismétlődhet hasonló helyzetekben. Egy nőt magára hagynak „az ő bűnével” a közvéleménynek kiszolgáltatva, miközben az „ő” bűne mögött egy bűnös férfi rejtőzik, aki bűnben van az „idegen bűn” miatt, sőt, annak részese. De bűne csöndben, észrevétlen marad: „idegen bűnért” nem tűnik felelősnek! Olykor még vádlóként is képes föllépni, mint a fenti esetben, megfélemlítve saját bűnéről. Hányszor *bűnhődik az asszony* hasonló esetekben a férfi bűnéért (bár előfordulhat, hogy adott esetben ő a felelős), mégis *egyedül ő* bűnhődik. Hányszor marad anyaságával elhagyatottan, amikor a férfi, a gyermek atyja a felelősséget nem hajlandó vállalni? És társadalmunkban a sok „házasságon kívüli anya” mellett gondolnunk kell azokra a nőkre is, akik különböző – még a bűnös férfi részéről is jelentkező – hatások áldozataként „megszabadulnak” gyermeküktől még annak megszületése előtt. Megszabadulnak, de milyen áron? A mai közfelfogás megpróbálja mellőzni e bűn rosszaságát; de az asszony *lelkiismerete nem képes felejteni*, hogy elvette saját gyermekének életét; mint ahogy a természetéből sem tudja kioltani az élet elfogadására rendeltséget, amely „kezdettől” fogva „étoszába” van írva.

Jellemző Jézus magatartása, amelyet János írt le.⁶¹ Csak nagyon kevés helyen tűnik ki az ő hatalma – az igazság hatalma – az ember lelkiismerete dolgában. Jézus nyugodt, figyelmes és gondolatokba mélyedt. Nemde itt is, miként a farizeusokkal való beszélgetéskor,⁶² tudata a „kezdettől” misztériumához kapcsolódik, amikor Isten az embert férfivá és nővé teremtette, és a nőt az ő női mivoltában az anyaságra való képességével a férfira bízta? A Teremtő a férfit is rábízta a nőre. *Kölcsönösen egymásra bízta őket*, mint Isten képére és hasonlatosságára teremtett *személyeket*. Ebben a rábízásban van a szeretet, a jegyesi szeretet mértéke: ahhoz, hogy egyik a másik számára őszinte ajándék lehessen, kölcsönösen ajándékként kell befogadniuk egymást. Ez a mérce mindkettőjüknek, a férfinak és a nőnek adatott „kezdettől” fogva. Az áteredő bűn után a férfiban és a nőben ellentétes erők hatnak a „bűn taplójához” kapcsolódó hármasság miatt. Ezek az emberben mélyről hatnak. Ezért mondja Jézus a hegyi beszédben: *„Mindaz, aki bűnös vágyal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követ el vele”*.⁶³ Ezek a közvetlenül férfinak mondott szavak megmutatják az asszony iránti felelősség alapvető igazságát: a felelősséget az asszony méltósága, anyasága és hivatása miatt. Közvetve vonatkoznak ezek a szavak az asszonyra is. Krisztus minden tőle telhetőt megtett, hogy a nők – ama kor

⁶¹ 8,3-11

⁶² vö. Mt 19,3-9

⁶³ Mt 5,28

szokásainak és szociális adottságainak keretében – tanítása és tettei alapján ismét megtalálják a maguk természetét és méltóságát. „A kettő egységének” örök isteni elgondolása alapján e méltóság közvetlenül magától a nőtől, mint önmagáért felelős alanytól függ, ugyanakkor a férfi felelősségére van bízva. Ezen az alapon hivatkozik Jézus a férfi felelősségére. Az asszony hivatásáról és méltóságáról szóló jelen elmélkedésünkben föltétlenül hivatkoznunk kell arra a szempontra, amellyel az Evangéliumban találkozunk. Az asszony méltósága és hivatása – de ugyanúgy a férfié is – Isten szívének örök forrásából fakad, de az időszerű emberi lét követelményei között, és szorosan összefügg „a kettő egységével”. Ezért minden férfinak magába kell tekintenie, és meg kell vizsgálnia, hogy az, aki mint feleség ugyanabban az emberségben nővérként bízott rá, nem lett-e a szívében házasságtörés tárgya; vajon az, aki hozzá hasonlóan a maga létének alanya, nem lett-e őbenne (tudniillik a férfiben) tárggyá: használat, gyönyör tárgyává?

Ferenc pápa: Üzenet a béke 50. világnapjára

vö. Jn 8,1-11

A Jó Hír

3. Jézus is erőszakos korban élt. Ő azt tanította, hogy a csatamező, ahol az erőszak és a béke megküzd egymással, az ember szíve: „Mert belülről, az emberek szívéből erednek a gonosz gondolatok” (Mk 7,21). Ám Krisztus üzenete e valósággal szemben radikálisan pozitív választ fogalmaz meg: fáradhatatlanul hirdette Isten feltétel nélküli szeretetét, aki elfogad minket és megbocsát nekünk, és azt tanította tanítványainak, hogy szeressék ellenségeiket (vö. Mt 5,44), tartsák oda a másik orcájukat is (vö. Mt 5,39). Amikor megakadályozta, hogy vádlói megkövezzék a házasságtörő asszonyt (vö. Jn 8,1-11) és amikor a halála előtti estén felszólította Pétert, hogy helyezze vissza hüvelyébe kardját (vö. Mt 26,52), Jézus felvázolta számunkra az erőszakmentesség útját, amin ő végighaladt egészen a keresztfáig. Ezáltal megvalósította a békét és lerombolta az ellenségeskedést (vö. Ef 2,14-16). Ezért az, aki befogadja Jézus Jó Hírét, képes felismerni az erőszakot, amit önmagában hordoz és engedi Istennek, hogy irgalmával meggyógyítsa őt, s így maga is a kibékülés eszközévé válik, Assisi Szent Ferenc buzdításának megfelelően: „Amint ajkatokkal hirdetitek a békét, hasonló módon, sőt még nagyobb mértékben szívetekben is szülessék az meg”.⁶⁴

⁶⁴ „A három társ legendája”: Ferences Források, 1469.

Ha Jézus valódi tanítványai akarunk lenni ma, ez azt is jelenti, hogy csatlakozunk az erőszakmentességre történő felszólításához. Ez a felszólítás – ahogy ezt elődöm, XVI. Benedek pápa megállapította – „realisztikus, mivel számot vet azzal, hogy a világban túl sok az erőszak, túl sok az igazságtalanság és ezért ezt a helyzetet nem lehet másképpen feloldani, mint még több szeretettel és még több jósággal. Ez a 'még több' Istentől jön”.⁶⁵ Nagy erővel fűzte még ehhez a következő szavakat: „Az erőszakmentesség a keresztények számára nem csupán taktikus viselkedés, hanem a személy létezmódja, annak az embernek a magatartása, aki annyira meg van győződve Isten szeretetéről és hatalmáról, hogy nem fél szembeszegülni a rosszal a szeretet és az igazság pusztá fegyverével. Az ellenségszeretet a 'keresztény forradalom' lényegét alkotja”.⁶⁶ A 'Szeressétek ellenségeiteket!' (vö. Lk 6,27) evangéliumi felszólítást méltán nevezhetjük a „keresztény erőszakmentesség Magna Chartájának”: a lényege nem abban áll, hogy „megadjuk magunkat a gonosznak [...], hanem abban, hogy a rosszra jóval válaszolunk (vö. Róm 12,17-21), megtörve ezáltal az igazságtalanság láncolatát”.⁶⁷

⁶⁵ Úr angyala imádság, 2007. február 18.

⁶⁶ Uo.

⁶⁷ Uo.

2.3. Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangéliumban* (Jn 8,1-11) Jézusnak a házasságtörő asszonnyal való találkozásáról hallhatunk. Talán mondhatjuk, hogy az egyik legmegrázóbb erejű szabadulástörténet ez, mely igen fontos Jézus személyének és az emberekhez való kapcsolatának megértésében.

A *kezdőének* (Zsolt 42,1-2) szorongatottságból Istenhez fohászoló szavakat idéz, melyben Istentől kér igazságszolgáltatást az imádkozó. A jánosi szövegben erre az isteni igazságszolgáltatásra látunk példát.

Ferenc pápa március 29-i bűnbánati liturgiájában kiemelte, az elbeszélés végén minden szereplő eltűnik, az asszony vádlói távoznak, egyedül Jézus marad vele. Szent Ágostont idézve mondja, „Csak ketten maradtak: a nyomorúságos asszony és az irgalmasság”.⁶⁸ Az az isteni irgalmasság, melyet már a zsidó nép megtapasztalt egyiptomi szabadulása során.

Az izajási *olvasmány* (Iz 43,16-21) szavai akár a bűnös asszony történetében is elhangozhatnának: „Most már ne arra gondoljatok, ami régen történt, és ne a múlt dolgaira figyeljete! Nézzétek: én valami újat viszek végbe” – Jézus lehajol az asszonyhoz, aki „értéket jelent számára”, akiben meglátja a személyt, hiszen az Ő szemében „a bűnös előbbre való, mint a bűn”.⁶⁹

Az ő szeretete „fáradhatatlan”, ahogyan a *kezdő könyörgés* fogalmaz. Szintén Izrael történeti szabadulásélményével kerül párhuzamba a személyes bűnök és az érte megszabott kínzó büntetés elengedése a *válaszos zsoltárban* (Zsolt 125,1-2ab.2cd-3.4-5.6): „Hatalmas dolgot művelt az Úr velünk, azért szívből ujjongunk”. Isten nagyvonalú és odaadó szeretete még akkor is képes utána nyúlni a bűnösnek, sőt, gyakran kiváltképp akkor nyúl utána, mikor a lehető legmélyebb és legbeláthatatlanabb helyzetben találja magát. Az asszonyra nem csupán a súlyos megaláztatás, hanem a fenyegető kínhalál várt – Jézus azonban néhány szavával feloldja ezt a gyötrelmes feszültséget és „valami újat” visz végbe. „Menj, de többé ne vétkezzél”, mondja Jézus az asszonynak. Ebben az egyetlen szóban, „menj” benne áll az egész megszabadítás: az asszony továbbállhat a helyszínről, továbbléphet a múltján, a megaláztatásán, a bűnein, a szenvedélyek rabságából, mert Jézus ad neki egy új esélyt. Felszabadul és előtte áll a lehetőség: többé ne vétkezzen.

⁶⁸ Ferenc pápa a bűnbánati liturgián: Kezdjük el „visszaesők” lenni a jóban, a bocsánatkérésben, 2019. 03. 29., Magyar Kurír, <https://www.magyarokurir.hu/hirek/ferenc-papa-bunbanati-liturgian-kezdjunk-el-visszaesok-lenni-joban-bocsanatkeresben>

⁶⁹ uo.

Jézus nem másítja meg a törvényt, nem kezd el vitatkozni a megkövezés általánosságban vett hasznáról vagy káráról, hanem megkerüli a pusztán „paragrafusokat”. A törvénynek a kegyelmes Isten szemszögéből való vizsgálatát, mondhatni az epikeia irgalmasságban való megnyilvánulását láthatjuk az evangéliumban.⁷⁰ A törvény betűjét abszolutizáló felfogás zárójelbetételéhez kapcsolódhat a *szentlecke*: (Fil 3,8-14): „Hiszen nem a törvény útján váltam igazzá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit révén”.

Jézus az asszonynak megmentése után azt mondja, „többé ne vétkezzél” – ezzel cseng egybe az ószövetségi prófétai felhívás a megtérésre az *evangélium előtti versben* (Joel 2,12-13): „Teljes szívvel térjete vissza hozzám, mondja a mi Urunk Istenünk, mert jóságos és irgalmas vagyok tihozzátok!”. Nem a büntetés miatti félelem felébresztésével kapcsolódik össze itt a megtérésre való felhívás, hanem azért hív megtérésre az Isten, mert Ő irgalmas és jóságos a népéhez. Jézus az evangéliumban is így hívja a bűnök megvetésére az asszonyt: előbb megmenti a haláltól, majd bűnei súlyától, s ezt követően figyelmezteti, ne vétkezzen többé.

Az *egyetemes könyörgésekben* elhangzanak fohászok a házastársi hűségért, a lelkipásztorok bölcs és szelíd eljárásáért, az igazságszolgáltatás méltóságáért. Szép megfogalmazás hallható a hatodik könyörgésben, szintén kapcsolódva az evangéliumhoz: „...hogyan bűnbocsátó irgalmad ne könnyelműségre indítson minket, hanem irántad való szeretetre gyullassza szívünket!”. Az *áldozási ének* (Jn 8,10-11) a már elhangzott evangéliumból ismétli Jézus rendkívüli erejű szavait: „Asszony, senki sem ítélte el? Senki sem, Uram! Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

⁷⁰ Epikeia alatt azt értjük, hogy alkalomadtán a törvény betűjével szemben kell eljárunk ahhoz, hogy a törvényhozó szándéka érvényesüljön. A reneszánsz és a reformáció idején a fogalom interpretációja erősen az irgalom irányába tolódott el. Vö.: STUMPF, Christoph –ZABOROWSKI, Holger (szerk.): *Church as Politeia, The Political Self-Understanding of Christianity, Proceedings of a Becket Institute at the University of Oxford, 28 September – 1 October, 2000*, 9. o., <https://books.google.it/books?id=xkiUyv6V2oC&printsec=frontcover&hl=hu#v=onepage&q&f=false>

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Tantörténet

*„Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?”
(Jn 8,5)*

Kedves történet a megbocsátásról - Ismeretlen szerző

Egy fiatalember egymagában ült az autóbuszban, tekintete az ablakra meredt. Alig múlt húsz éves, csinos, jóképű fiatalember volt. Egy nő ült le a mellette lévő ülésre. Miután kicsit kedvesen elbeszélgettek a meleg tavaszias időről, a fiú váratlanul így szólt:

– Két évig börtönben voltam. Ezen a héten szabadultam, éppen úton vagyok hazafelé.

Áradt a szó belőle, miközben mesélte, hogy egy szegény, de becsületes családban nőtt fel, és az a bűntett, amit elkövetett, mekkora szégyent és fájdalmat okozott szeretteinek, akiktől a két év alatt semmi hírt nem kapott. Tudta, hogy szülei túl szegények ahhoz, hogy vállalják az utat és meglátogassák őt a börtönben. És azt is tudta, hogy túl tudattalannak érzik magukat ahhoz, hogy levelet írjanak neki. Mivel választ nem kapott, nem írt nekik többet. Azonban szabadulása előtt három héttel tett egy utolsó, reménytelen próbálkozást, hogy kapcsolatba lépjen velük. Bocsánatkérő levelet írt melyben leírta, hogy mennyire megbánta, amiért csalódást okozott nekik. Ebben a levélben megírta, hogy ha megbocsátanak neki, egy jelet kér tőlük. Olyant, melyet jól lát az autóbusból. Ha még visszafogadnák őt, kössenek egy fehér szalagot a kert almafájára. Ha nem látja ezt a jelet, nem száll le az autóbusról, és örökre eltávozik életükből. Miután kiengedték a börtönből, felszállt arra a buszra, ami éppen a házuk előtt szokott elhaladni. Ott, ahol felnevelkedett és ahol még most is élnek szülei.

Az úti célhoz közeledve a fiút egyre nagyobb nyugtalanság töltötte el. Nem mert kinézni az ablakon. Biztos volt benne, hogy az almafán nem fogja meglátni a szalagot. Útitársa végighallgatta történetét, majd udvariasan megkérte a fiút:

– Cseréljünk helyet! Majd én figyelek az ablakból.

Alig néhány ház előtt haladt el az autóbusz, amikor a nő meglátta az almafát. Könnyeivel küszködve kedvesen megérintette a fiatalember vállát:

– Nézze fiatalember! Nézze! Az egész fát szalagok borítják!

A történetet folytatását úgy tudom elképzelni, hogy a fiatalember leszáll a buszról. Látja az almafán a szélben cikázó sok-sok fehér szalagot és szeméből megállíthatatlanul folynak a könnyek. Ekkor az ajtóban megjelenik az édesanyja és az édesapja, akik csak szótlanul és mozdulatlanul állnak, miközben szemükből megállíthatatlanul folynak a könnyek. Torkuk összeszorul, szívük kinyílik és szótlanul, némán összeborulva, csak sírnak és sírnak. A megbocsátás által ismét egymásra találtak a szülők gyermekükkel, hiszen a megbocsátás ereje visszaadta elveszett gyermeküket. A megbocsátás egy olyan ajándék, melyet jó adni, és még jobb kapni. A megbocsátás egy olyan tett, amikor az ember felülemelkedik gyengeségén, ami nem engedné a megbocsátást. Egy olyan erő, amely kapcsolatépítő hatással bír, mert ismét összehozza a lelkeket.

Kép és forrás: <http://jobbveledavilag.hu/a-megbocsatas-tortenetei?fbclid=IwAR3lN8KgfEhxqw-egfj2T5XAeEG8lgPkVIU2DjL2efoAnDWNMtcDiUDz2n0>

„Erre Jézus azt mondta neki: Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!” (Jn 8,11)

Két testvér és a megbocsátás

Egy vidéki farmon élt két testvér egymás szomszédságában. Egy napon egy jelentéktelen félreértés kapcsán összevesztek. Eddig kölcsön adták egymásnak szerszámaikat, ameddig az egyik távol volt, a másik vigyázott a farmra, megbeszéltek a problémáikat, de most egy csapásra minden megváltozott. Hiába a negyven éves szomszédság, most végül odáig fajult a dolog, hogy nem is álltak szóba egymással. Egy szép napos reggelen az idősebbik testvérhez bekopogott egy idegen férfi, aki munkát keresett egy-két napra. Először el akarta küldeni, de végül, amikor meghallotta, hogy ácsmester, és jól bánik a fával, megmozgatta a fantáziáját. Azt a feladatot adta neki, hogy a testvére és az ő telke határába építsen egy kerítést. Olyat kért, amin még átlátni sem lehet, mert annyira haragudott a testvére.

Miután kiadta a feladatot és minden faanyagot, szerszámot, szeget a rendelkezésére bocsátott a mesternek, elment a városba. Az ács neki is látott a munkának. Estefelé, amikor visszajött az idősebb testvér megdöbbenve látta, hogy a telek határában, a kis völgyben nem egy kerítés, hanem ellenkezőleg, egy híd áll, mely összeköti az ő és testvére telkét.

Pont akkor jött ki a fiatalabbik testvér, aki szintén megdöbbenve nézte a hidat, ezt mondta:

- Drága testvérem! Te képes voltál egy hidat építtetni, azok után, ami köztünk történt? Azok után, amiket tettem és mondtam?

Erre mindketten nagyon elszégyellték magukat, és a híd közepén egymásba borulva kibékültek. Ennek öröme kérték az ács mestert, hogy maradjon még pár napig, találnak neki valami munkát.

Erre a Mester így felelt:

- Nagyon szívesen maradnék, de még sok olyan hely van, ahol hidat kell építenem!

Nagyon sok ilyen ácsmesterre lenne szükség, hogy felépített hídjaikkal összekössék, kibékítsék a megbántott, megsértett lelkeket. Akkor minden ember békében és boldogságban élhetne egymás mellett. De legyünk MI a magunk ácsmesterei és próbáljunk úgy élni, hogy embertársainkat ne bántsuk meg. Tetteinkkel és cselekedeteinkkel mutassunk példát embertársaink felé. Ha így teszel és így cselekszel, TE magad lehetsz az az ácsmester, aki hidat épít az egymással szemben álló, és gyűlölködő emberek között!

Kép és forrás: <http://jobbveledavilag.hu/a-megbocsatas-tortenetei?fbclid=IwAR3lN8KgfEhxqw-egfj2T5XAeEG8lgPkVIU2DjL2efoAnDWNMtcDiUDz2n0>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

„Erre Jézus azt mondta neki: Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!” (Jn 8,11)

Kovácsné Huszár Jolán – Megtérés

Nem kérdezi, hol voltál eddig,
Szép napfelkeltétől napestig...

Azt sem kérdezi: merre jártál?
Ó, nem kíváncsi, mit csináltál.

Hányszor csúfoltad, hányszor hagytad
Ha drága keresztjén kacagtak...

Elfelejtette minden vétked...
Csak átölel... csak szeret téged.

...Reszket a lábad? Szemed könnybe?
Mit mondjál neki, hogy köszönj be?

Csak hullj le szótlanul Elébe.
Neki nincs szüksége beszédre!

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/tag/evangelizaciora/>

„Asszony, hol vannak, akik vádoltak Téged? Senki sem ítélte el?” (Jn 8,10)

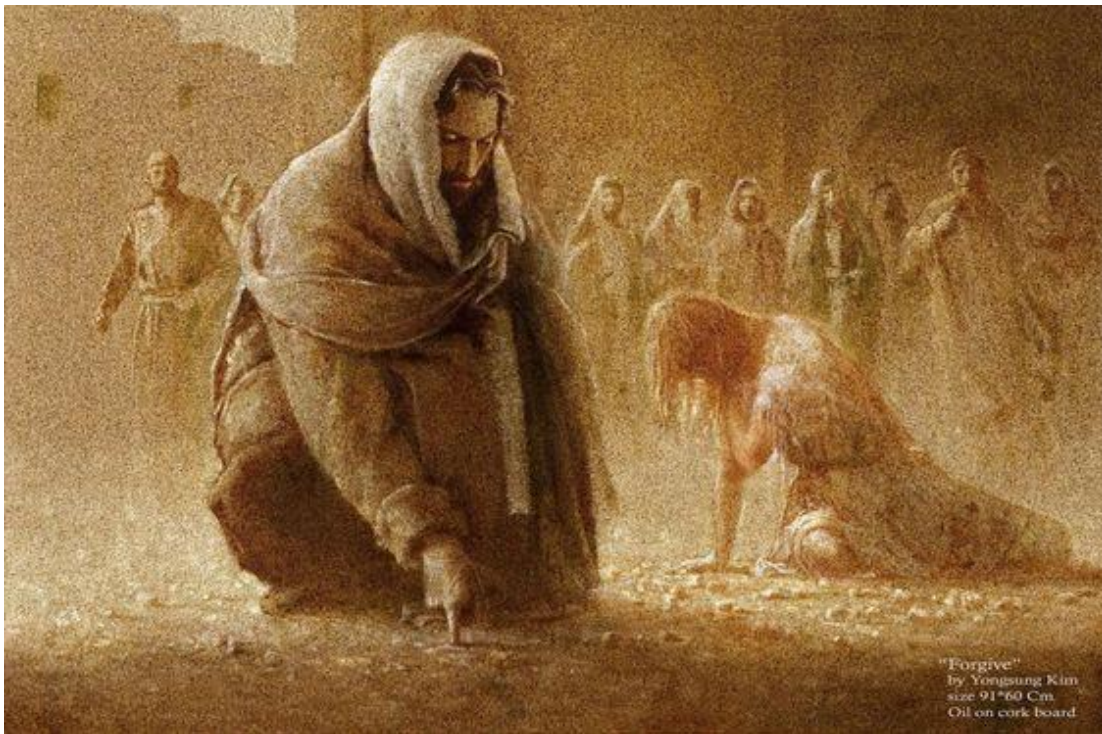
Túrmezei Erzsébet – Mire van szüksége Jézus tanítványának?

Tiszta szemre, úgy nézni és úgy látni,
Ahogyan Isten látja a világot.
Benne már az új teremtést csodálni,
Mit igéjével elrejtetten alkot.
Nytított szívre: szeretni, átölelni
Világunk, mint Isten öleli át...

Mint Ő, mást elfogadni, felemelni...
M megbocsátani, mint Ő megbocsát.
Mesterükre! Egyedül Ő adhatja
a nyitott szemet, szívet,
alázatot, erőt a szolgálatra...
s gyümölcsöt teremni csak így lehet.

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/tag/megbocsatas/>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó festmény

Yongsung Kim: Forgive (M megbocsátás)

<https://forgingmen.files.wordpress.com/2017/03/jesus-woman-in-adultery.jpg?w=676>

Jani Freimann: Mercy (Irgalom), 2011

Forrás: <https://fineartamerica.com/featured/mercy-jani-freimann.html>

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Teszek-e különbséget az ember és annak tettei, a bűnös és annak bűne között? Megnyilvánul-e ez a gondolkodásomban, a konfliktuskezelésemben, a szavaimban?
- Én hogyan ítélek mások felett?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, segíts minket, hogy életünkben az a fáradhatatlan szeretet vezessen, amellyel Krisztus szerette a világot, és halálra adta értünk önmagát. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Evangeliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérek, küldd el a bölcsesség és az erősség Lelkét, hogy meg tudjam különböztetni a bűnöst a bűntől, s először mindig a személyt tekintsem, s ne annak a vétkét! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Szabadulás

Forrás: Pinterest, <https://hu.pinterest.com/pin/330944272587913278/?lp=true>

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus engem sem ítél el.
- Az Úr hűséges: mindig mellettem marad, hogy megbocsásson, hogy szabaddá tegyen!

6. Actio, operatio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Újból és újból elhatározom, hogy többet nem vétkezem - akkor is, ha tudom, Isten nélkül újra el fogok esni.
- Irgalommal járok, tekintsek, beszéljek az emberek között!